

2. Горбонос О. Літературна казка як предмет науково-теоретичного дискурсу: жанрово-прагматичний аспект / О. Горбонос // Південний архів. Філологічні науки: зб. наук. праць / [гол. ред. О.В. Мішуков]. – Вип. XXXIV. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2006. – С. 18-24.
3. Дитяча література. Твори українських письменників II половини XX – початку XXI століть: [навчальний посібник] / упор. Н.І. Богданець-Білокаленко. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. – 480 с.
4. Кіліченко Л.М. Українська дитяча література / Л.М. Кіліченко. – К.: Вища школа, 1988. – 431 с.
5. Новейший энциклопедический словарь. – Мн.: Книжный Дом, 2003. – 1280 с.
6. Письменна Л.М. Казки / Лариса Письменна. – К.: Веселка, 1979. – 245 с., [іл.].
7. Письменна Л. Як Вовк був Невовком: [казки] / Лариса Письменна. – К.: Веселка, 1988. – 97 с.
8. Ткаченко А.О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства / А.О. Ткаченко. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2003. – 448 с.

Атрошенко А.И., Захарчук О.Ю.

Мелитопольский государственный педагогический университет имени Богдана Хмельницкого

СЮЖЕТНЫЙ ХРОНОТОП СКАЗОК ЛАРИСЫ ПИСЬМЕННОЙ

Аннотация

В статье рассматривается художественный феномен сказок известной украинской детской писательницы Ларисы Письменной. Анализируются временнопространственные координаты авторских сказок для детей. Определяются особенности хронотопа на уровне жанровой модели сказки для детей младшего возраста.

Ключевые слова: временно-пространственные координаты, литературная сказка, хронотоп.

Atroshenko A.I., Zaharchuk O.Yu.

Melitopol Bogdan Khmelnytsky State Pedagogical University

PLOT OF CHRONOTOP OF LARYSA PYSMENNA'S TALES

Summary

The article deals with the artistic phenomenon of the tale written by known Ukrainian children's writer Larysa Pysmenna. It's analyzed the temporal-spatial coordinates of writer's literary tale stories for children. The features of chronotop are shown at the level of genre model of tale for younger children.

Keywords: the temporal-spatial coordinates, literary fairy tale, chronotop.

УДК 811.161.2'373'276.3-055.2

КЛАСИФІКАЦІЯ АДРЕСАТИВ ВНУТРІШНЬОГО МОВЛЕННЯ У ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ (ГЕНДЕРНИЙ ЧИННИК)

Гаврилащук О.Д.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

У статті вперше здійснено класифікацію адресатів мовлення, зокрема внутрішнього мовлення у художніх текстах. Дослідження виконане на матеріалі прозових текстів сучасної української літератури. Усі аналізовані твори написані від першої особи однини. Дослідження проведено із урахуванням гендерного чинника. Зокрема, до уваги взято номінації адресата мовлення, які показують особливості світосприйняття чоловіків і жінок.

Ключові слова: внутрішнє мовлення, внутрішнє мовлення у художньому тексті, зовнішнє мовлення, адресант, адресат, номінація адресата мовлення.

Постановка проблеми. У сучасному мовознавстві актуальним є дослідження комунікативних актів з погляду прагмалінгвістики, а також із залученням інструментарію когнітивної лінгвістики. Перспективним у цьому плані є вивчення номінації адресата мовлення як виразника засобу апеляції, зокрема і з огляду на гендерний чинник. Цікавим об'єктом дослідження вважаємо не тільки власне зовнішнє та зображене у художньому тексті зовнішнє мовлення, а й внутрішнє мовлення у художньому тексті, написаному від першої особи однини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні питання функціонування номінацій адре-

сата мовлення, а саме зовнішнього мовлення, детально висвітлено у працях українського науковця М. Скаба: «Прагматика апеляції в українській мові» [4] та «Грамматика апеляції в українській мові» [3]. Учений детально розглядає функції номінацій адресата мовлення [4, с. 30-36] та лексико-семантичні групи найменувань адресата мовлення [4, с. 36-72].

У своїх попередніх дослідженнях [1; 2] ми розглядали особливості функціонування номінацій адресата внутрішнього мовлення у художньому тексті, проте адресат як учасник комунікативного акту був схарактеризований тільки частково.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Досі у комунікативній лінгвістиці не було прокласифіковано адресатів мовлення, зокрема адресатів внутрішнього мовлення у художньому тексті.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є представлення класифікації адресатів внутрішнього мовлення у художньому тексті (на матеріалі сучасної української прози).

Виклад основного матеріалу. Внутрішнє мовлення у художньому тексті може бути потрактоване як безпосередній акт спілкування. Так, М. Скаб зазначає, що «більшість актів так званого внутрішнього мовлення, які, на думку окремих дослідників, не орієнтовані на сприйняття, а отже, і спілкування, і відповідно не є мовними ланцюгами, у яких реалізується комунікативна функція мови, теж можуть бути потрактовані як акти спілкування [...] прикладів такого типу досить багато в текстах художньої літератури» [3, с. 18].

У текстах внутрішнього мовлення у художньому тексті номінації адресата мовлення дещо відрізняються від зовнішньомовленнєвих (тих, що функціонують у зовнішньому мовленні), оскільки у внутрішньому мовленні, а також у внутрішньому мовленні у художньому тексті відсутні етикетні рамки спілкування. Така номінація передає емоційне навантаження не тільки речення, а й всього тексту зверненого мовлення, при цьому може зберігати окремі риси (наприклад, етикетні) зовнішньомовленнєвого спілкування. Загалом така номінація є «золотою серединою» між етикетно незалежним внутрішнім мовленням та етикетно залежним зовнішнім мовленням.

Аналіз суцільної вибірки із художніх текстів сучасної української літератури вимагав структуралізації адресатів внутрішнього мовлення у художньому тексті, тому ми створили класифікацію, чого не було досі розроблено у комунікативній лінгвістиці. Ця класифікація дозволяє структурувати не тільки представників адресативного поля внутрішнього мовлення у художньому тексті, а її також можна застосовувати для дослідження номінацій адресата зовнішнього мовлення як усного, так і відображеного на письмі.

Для передачі прикладів ми послуговуємося наступними позначками: 1) $Ant \rightarrow At$, де Ant – адресант (тут: $ч$ – чоловік, $ж$ – жінка), At – адресат (тут: $ч$ – чоловік, $ж$ – жінка), \rightarrow – напрям зверненого мовлення, тобто адресант звертається до адресата; 2) $Ant^1: Ant^2 \rightarrow At$, де Ant^1 – адресант (тут: $ч$ – чоловік, $ж$ – жінка), Ant^2 – адресант, від імені якого автор передає звернене мовлення (при зміні гендерних ролей в тексті, коли автор-чоловік пише від особи жінки, а автор-жінка пише від особи чоловіка; тут: $ч$ – чоловік, $ж$ – жінка), $:$ – співвіднесеність адресанта-автора (перед двокрапкою) і адресанта-іншої особи (після двокрапки); 3) $Ant \leftarrow |$, де Ant – адресант, що звертається сам до себе (тут: $ч$ – чоловік, $ж$ – жінка), $\leftarrow |$ – позначення зверненого мовлення, коли адресант є одночасно адресатом; 4) $Ant \rightarrow At^1 + At^2$, де Ant – адресант (тут: $ч$ – чоловік, $ж$ – жінка), At^1 і At^2 – група адресатів (тут: $ч$ – чоловік, $ж$ – жінка), $+$ – позначення групи адресатів; 5) $Ant \rightarrow At^1 / At^2$, де Ant – адресант (тут: $ч$ – чоловік, $ж$ – жінка), At^1 / At^2 – адресат, яким може бути як чоловік, так і жінка, бо у тексті не вказано на стать співрозмовника (тут: $ч$ – чоловік, $ж$ – жінка), $/$ – позначення адресата без вказівки на стать.

Якщо адресантом у художньому тексті завжди виступає автор, зокрема у досліджуваних нами творах, написаних від першої особи однини, то адреса-

том у таких текстах може бути як сам автор (при зверненні до себе) чи інші особи, так і Бог, рослини, тварини, предмети, абстрактні поняття, географічні та космічні об'єкти та ін. Таке різноманіття адресатів внутрішнього мовлення у художньому тексті потребувало чіткої класифікації та термінологічного окреслення нових понять.

Ми структурували всіх адресатів внутрішнього мовлення у художньому тексті на три групи: 1) комунікативно активний адресат мовлення; 2) комунікативно пасивний адресат мовлення; 3) персоніфікований адресат мовлення.

Також у створеній нами класифікації розрізняємо одиничного адресата внутрішнього мовлення, представленого одним адресатом, та колективного адресата внутрішнього мовлення, представленого групою від двох осіб. Зазначені групи можуть складатися із дорослих, дітей або одночасно із дорослих і дітей, а також можуть бути одноставеві (лише чоловіки або лише жінки) чи різноставеві (разом чоловіки і жінки). Зазначене розрізнення зумовлене теоретичним підґрунтям гендерної лінгвістики, згідно із якою чоловіки та жінки по-різному поведуться та спілкуються у великих та малих групах, так само як в одноставевих та мішаних групах є різниця у комунікуванні. Саме тому ми створили відповідні гілки у класифікації адресатів внутрішнього мовлення у художньому тексті.

На рисунках використано наступні скорочення: $ч$ – адресант-чоловік; $ж$ – адресат-жінка; $ч + ч$, $ж + ж$, $ч + ж$ – колективний адресат мовлення.

Комунікативноактивний адресат мовлення – це адресат внутрішнього мовлення у художньому тексті, який здатен почути або прочитати звернення та відреагувати на нього. Комунікативна активність такого адресата полягає в тому, що адресант розраховує на реакцію співрозмовника, хоч комунікативний акт відбувається у внутрішньому мовленні, відображеному у художньому тексті (див. рис. 1).

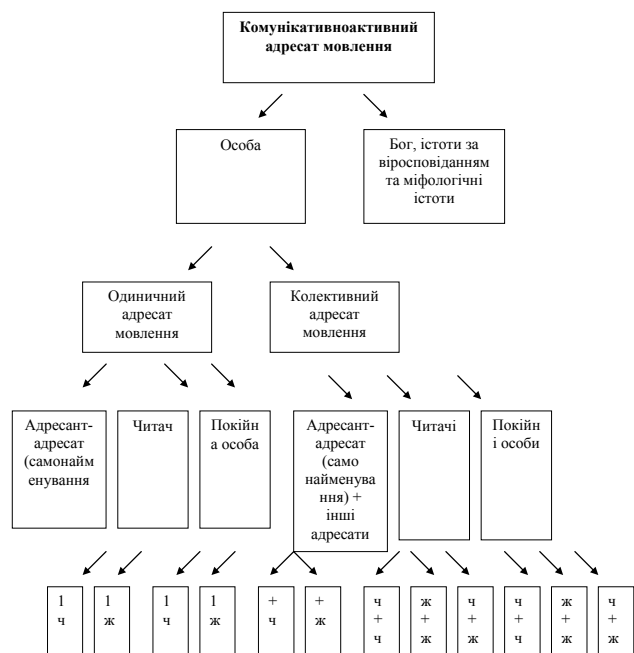

Рис. 1. Комунікативноактивний адресат мовлення

Джерело: розроблено автором

До таких адресатів зараховуємо:

- **власне адресантів** (авторів при зверненні до самих себе): $ч \leftarrow |$. Дали тобі в руки газонокосар-

ку – і вперед, стрижи, хлопче, травичку, яку сверблять кулаки [...] [ШЕ]; ж ←: Але ж, **Олександро!** Як ти могла забути [...] [ТС, с. 40];

- **читачів** (як реципієнтів): ч → ч+ж (автор → читачі-підлітки; іронічно): *Отож, любі дітки, майбутні космонавти і неформали, зараз я вам розповім казочку [...]* [ПІ]; ж → ж + ж (авторка → читачки): [...] *могли б негативно вплинути на нашу з Вами, шановні пані, потенцію [...]* [СК, с. 260];

- **покійників**: ж → ж (авторка → покійна подруга Лариса): *Скінчилася твоя комедія, Лоро. Розійшлися заплакані, налякані твоїм несподіваним похороном, селчани* [ТС, с. 3];

- **Бога та інших представників сакрального світу**. Адресант звертається до покійників, Бога чи інших представників сакрального світу тоді, коли вірить, що його буде почуто, та очікує на бажану реакцію: ч → Бог (автор ч → Бог): [...] *о Боже, відплати, Господи; о, Боже, відплати [...]* [ПЩ, с. 104-105]; ж → янгол-охоронець (авторка → янгол-охоронець): *Доле, мій янголе-охоронцю, хоч хтось!* [БЗ, с. 148].

Комунікативнопасивний адресат мовлення – це адресат внутрішнього мовлення у художньому тексті, який не може почути або прочитати звернення та відреагувати на нього, проте за умови звернення до нього у зовнішньомовленнєвому спілкуванні, він є активним співрозмовником. При зверненні до комунікативнопасивного адресата внутрішнього мовлення адресант не розраховує на реакцію співрозмовника. До таких адресатів належать (див. рис. 2):

- **особи**: ч → ж (автор → матір): *Вітаю тебе, моя матусю, вітаю, моя така втомлена, така усміхнена і печальна, така свята* [МК]; ж → ч (авторка → колишній хлопець): [...] *небого, іди собі з Богом...* [КВ, с. 224];

- **тварини** (які при зовнішньомовленнєвому спілкуванні здатні сприймати інформацію та реагувати на неї): ч → тварина (ч → кіт): *Кошенятко. Бідолашне, як ти мене настрахувало!* [ВЖ, с. 93]; ж → твар. (авторка → кіт): *Згрібаєш в оберемок усе це сплячого kota [...]* «Прокидайся, любий. Нам треба вирішувати, як жити далі [...]» [ГМ, с. 37].

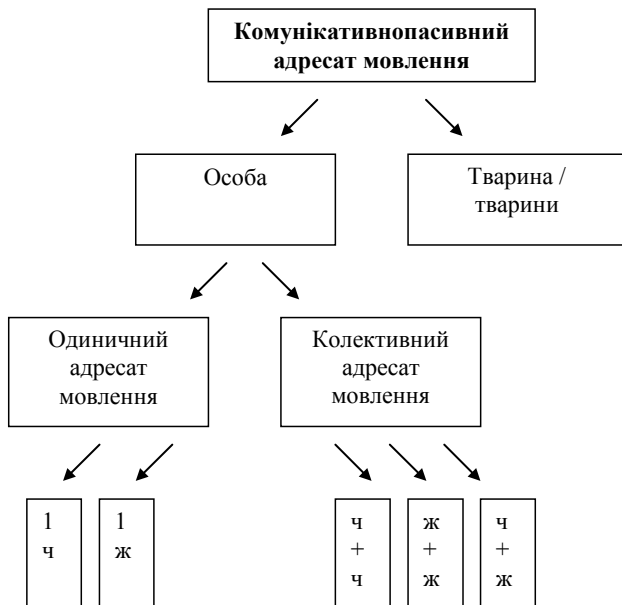

Рис. 2. Комунікативнопасивний адресат мовлення

Джерело: розроблено автором

Персоніфікований адресат мовлення – це адресат внутрішнього мовлення у художньому тексті, який не може сприймати звернення та реагувати

на нього ані у внутрішньомовленнєвому спілкуванні, ані у зовнішньомовленнєвому спілкуванні. Виділяємо дві групи адресатів: об'єкти живої природи та об'єкти неживої природи (див. рис. 3).

До об'єктів живої природи зараховуємо:

- **рослини**: ч → рослина: *Омела на ліжку, і Кора за дверима. [...] Омела біла звичайна. Кора [...] О, мила імела, іволга, Viscum album L.* [ГТ, с. 14-15];

- **елементи живої природи** (наприклад, частини тіла, органи і т. д.): ж → частини тіла (авторка → півкулі головного мозку із значенням «персональні комп'ютери»): *Азов, мої «персональні!» Шепніть мені [...]* [ШБ, с. 64].

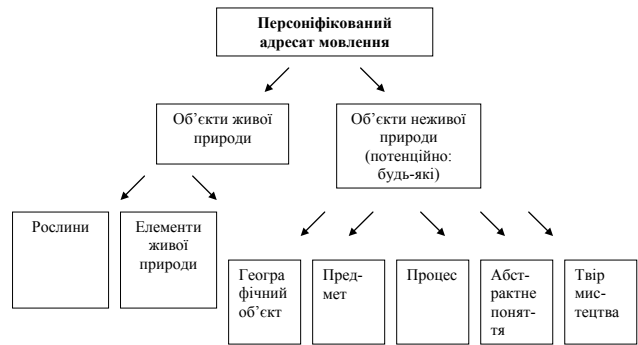

Рис. 3. Персоніфікований адресат мовлення

Джерело: розроблено автором

До об'єктів неживої природи ми зараховуємо:

- **предмети**: ж → предмет (ж → телефона слухавка): *Мене охопило нестерпне бажання викинути слухавку з кабінки якнайдалі від себе... Підступна гадюко, з мене досить твоєї отрути* [БЗ, с. 47];

- **транспортні засоби**: ж → транспортний засіб (авторка → автомобіль): [...] *ви йдете за кермом свого авто [...]* Газуй, Білочко, газуй! [КД, с. 29];

- **будівлі та елементи будівель**: ч → будівля (автор → рідний дім): *Здрастуй, хато моя, притулку мій єдиний, крапле світла і ладу серед безмежного хаосу і нерозрізненної пітьми* [МК];

- **географічні об'єкти**: ч → географічний об'єкт: [...] *ну все ясно, прощай, Африко [...]* [АТ, с. 116];

- **елементи космічного простору**: ж → елементи космічного простору: *Сьогодні ти розмовляв зі мною, місяцю* [БЗ, с. 61];

- **речовини**: ж → речовина: *Водице-сестрице, допоможи мені, раз вогонь відмовився!* [ШБ, с. 197];

- **грошові одиниці та суми**: ж → грошова одиниця і сума: *Прощайте, тринадцять гривень...* [КД, с. 105].

- **твори мистецтва**: ж → твір мистецтва (ж → пісня): *Леті, наша пісня, вперед (і назад?)...* [КС, с. 62];

- **хвороби**: ж → хвороба: *Але є один незаперечний хіт – перці чилі з сиром [...]* Помирай, моя застуда, з днем народження, гастрит! [КС, с. 230].

- **психічні стани і процеси**: ж → психічний стан: *Ой сійся-родися, множся й не ділися, любий наш афекте!* [КВ, с. 163];

- **процеси, події**: ж → подія (авторка → побачення за вечерею): *Отож – гуд бай, вечеря на воді. Чи мені нічим повечеряти вдома?* [МЩ, с. 122];

- **абстрактні поняття**: ч → абстрактне поняття: *Ну все. Прощай, злий світе, я здурів* [ДК, с. 155].

Якщо звернення до об'єктів живої природи свідчать про специфічний світогляд адресантів, які вірять, що їх буде почуто, то звернення до об'єктів неживої природи може як відображати світогляд адресанта, так і мати «риторичний характер» для надання сюжету драматичності.

Висновки і пропозиції. Представлена нами класифікація показує, що внутрішнє мовлення у художньому тексті широко представлене різними адресатами мовлення, тоді як зовнішнє мовлення, обмежене етикетними рамками, що продиктовані нормами суспільної поведінки, обмежується найчастіше звертаннями до осіб, рідше – до тварин. Якщо комунікативноактивний і комунікативнопасивний адресати зазвичай однакові для автора-чоловіка та автора-жінки, то персоніфіковані адресати мовлення частіше стають складником ситуації спілкування, у якій адресантом є жінка.

Так, чоловіки найчастіше вбачають потенційних адресатів лише у об'єктах живої природи,

тоді як жінки активно включають до внутрішньомовного комунікативного акту об'єкти неживої природи. Причиною такої різниці є прагнення жінок якомога швидше зруйнувати бар'єр у спілкуванні та встановити рівноправні стосунки. Ця риса, вочевидь, підсвідомо переноситься і на об'єкти неживої природи.

Перспективним для дослідження, на нашу думку, є детальний аналіз гендерної маркованості номінацій адресата внутрішнього мовлення у художньому тексті, зокрема в межах кожної позиції представлені нами вище класифікації. Також варто дослідити особливості найменування адресата мовлення при зверненні до одиничного адресата та до колективного адресата мовлення.

Список літератури:

1. Гаврилашук О. Вибір самозвертання у художньо інтерпретованому внутрішньому мовленні жінок (лексико-семантичні особливості) // Лінгвістичні студії: зб. наук. праць Донецький нац. ун-т; наук. ред. А.П. Загнітко. – Донецьк: Дон УН, 2012. – Вип. 24. – С. 96–100.
2. Гаврилашук О. Гендерные особенности выбора номинации адресата речи как психосоциальные стереотипы (на примере украинского языка) / О. Д. Гаврилашук // Гендерные аспекты социокультурного знания – II: материалы Второй Всероссийской (с междунар. участием) науч. конф. Студентов, аспирантов и молодых ученых; Перм. гос. нац. иссл. ун-т, 4–5 декабря 2012 г. / гл. ред. Д. Б. Вершинина. – Пермь, 2013. – С. 45–53.
3. Скаб М. С. Граматика апеляції в українській мові / Мар'ян Скаб. – Чернівці: Місто, 2002. – 272 с.
4. Скаб М. С. Прагматика апеляції в українській мові: навч. пос. / Мар'ян Стефанович Скаб. – Чернівці: Рута, 2003. – 80 с. – Бібліогр.: с. 75–80. – ISBN 966-568-594-5.

Умовні скорочення джерел:

АТ – Антипович Т. Тіло і доля: [текст] / Тарас Антипович. – К.: Факт, 2008. – 160 с. ; портр. – (Літературно-художнє видання). – (Серія «Excerptis excipiens»). – Зміст: Без душі: повість; Ампутант: повість та ін. – ISBN 978-966-359-256-5, 966-8408-87-X (серія).

БЗ – Баграт Л. Зло: [роман] / Людмила Баграт. – Львів: Кальварія, 2002. – 288 с. – ISBN 966-663-048-6. – (Коронація слова).

ВЖ – Винокуров О. І. Журналюга-1: Під одним дахом зі смертю: [текст] / Олександр Іванович Винокуров – К.: ТОВ «Видавництво «Браво», 2003. – 248 с. – (Сучасний український детектив). – (Літературно-художнє видання). – ISBN 966-8507-02-9.

ГМ – Гранецька В. Мантра-омана: [роман] / Вікторія Леонідівна Гранецька. – Х.: Книжковий Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2011. – 240 с. – (Літературно-художнє видання). – ISBN 978-966-14-1555-2.

ДК – Дереш Л. Культ: [роман] / Любо Дереш. – Х.: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2006. – 240 с. – ISBN 966-343-207-1.

ІТ – Іздрик Ю. Р. 3:1. Острів Крк. Воцек. Подвійний Леон: [текст]; передмова Ю. Андруховича / Юрій Романович Іздрик. – Х.: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2009. – 320 с. – (Літературно-художнє видання). – (У авторській редакції). – ISBN 978-966-14-0201-9.

КД – Карпа І. Довбо і Зло: [роман] / Ірена Карпа. – Х.: Клуб сімейного дозвілля, 2010. – 320 с. – ISBN 978-966-14-0030 (дод. наклад).

КС – Карпа І. Супермаркет самотності. Перламутрове порно: [текст] / Ірена Карпа. – Х.: Клуб Сімейного Дозвілля, 2008. – 272 с. – ISBN 978-966-343-964-8.

КВ – Карпа І. Bitches Get Everything: [роман]: / Ірена Карпа. – Х.: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2008. – 240 с. – (Літературно-художнє видання). – ISBN 978-966-343-477-3 (дод. наклад).

МЩ – Матіос М. Щоденник страченої. Психологічна розвідка: [роман] / Марія Матіос. – Львів: Літературна агенція «Піраміда», 2005. – 192 с. – ISBN 966-8522-45-1.

МК – Москалець К. Келія чайної троянди: [Електронний ресурс]: [текст] / Костянтин Вілійович Москалець. – Режим доступу: <http://lib.rus.ec/b/319916/read>

ПІ – Паламар А. Іжачок і лісовий Андеграунд: [Електронний ресурс]: [текст] / Андрій Паламар. – Режим доступу: http://shron.chtyvo.org.ua/Palamar_Andrii_Yizhachok_i_lisovyi_andehraund.pdf

ПЩ – Пашковський С. Щоденний жезл: [роман] / Євген Володимирович Пашковський. – Львів: ЛА «Піраміда», 2011. – 424 с. – (Літературно-художнє видання). – ISBN 978-966-441-219-0.

СК – Сняданко Н. В. Колекція пристрастей, або Пригоди молодої українки: [текст] / Наталія Володимирівна Сняданко; худож.-оформлювач Л. Д. Киркач-Осіпова. – Х.: Фоліо, 2008. – 287 с. – (Графіті). – ISBN 978-966-03-4380-1.

ТС – Тарасюк Г. Т. Сестра моєї самотності: [роман] / Галина Тимофіївна Тарасюк. – Бровари: Вид-во ПП «МН ТРК «Відродження», 2009. – 322 с. – (Літературно-художнє видання). – ISBN 978-966-96601-7-6.

ШВ – Шейко-Медведева Н. Баламутка: [роман] / Нелія Шейко-Медведева. – Львів: ЛА «ПІРАМІДА», 2006. – 258 с. – ISBN 966-8522-937-7.

ШЕ – Шкляр В. Елементал: [Електронний ресурс]: [роман] / Василь Миколайович Шкляр. – Режим доступу: http://www.e-reading.org.ua/bookreader.php/1003870/Shklyar_-_Elemental.html?qid=566591

Гаврилацук О.Д.

Черновицкий национальный университет имени Юрия Федьковича

КЛАССИФИКАЦИЯ АДРЕСАТОВ ВНУТРЕННЕЙ РЕЧИ В ХУДОЖЕСТВЕННОМ ТЕКСТЕ (ГЕНДЕРНЫЙ ФАКТОР)

Аннотация

В статье впервые осуществлена классификация адресатов речи, в частности внутренней речи в художественных текстах. Исследование выполнено на материале прозаических текстов современной украинской литературы. Все рассматриваемые произведения написаны от первого лица единственного числа. Исследование проведено с учетом гендерного фактора. В частности, во внимание приняты номинации адресата речи, которые показывают особенности мировосприятия мужчин и женщин.

Ключевые слова: внутренняя речь, внутренняя речь в художественном тексте, внешняя речь, адресант, адресат, номинация адресата речи.

Gavrylashchuk O.D.

Chernivtsi National University named after Yuriy Fedkovych

CLASSIFICATION OF INTERNAL SPEECH ADDRESSEES IN FICTION (GENDER FACTOR)

Summary

The article is focused first on the classification of internal speech addressees in fiction texts. This research is executed on the prose materials of the modern Ukrainian literature. All analysable works are written from the first person singular. The research is realized using gender factor. In particular, the nominations of addressee speech are taken into account, which show the world perception feature of men and women.

Keywords: internal speech, internal speech in fiction, external speech, addresser, addressee, nomination of addressee speech.

УДК 81'372

МОВНА РЕАЛІЗАЦІЯ ПОНЯТТЯ КІЛЬКОСТІ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ (НА МАТЕРІАЛІ ТЕКСТІВ ТЕХНІЧНОЇ ПІДМОВИ ТА ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ ІЗ КВАНТИТАТИВНИМ КОМПОНЕНТОМ)

Гайденко Ю.О.

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

У статті розглянуто теоретичні питання вираження поняття кількості. Особливу увагу зосереджено на терміні «квантитативність». Досліджено вживання морфологічних, лексичних та синтаксичних мовних засобів спрямованих на реалізацію кількості. Здійснено порівняльний аналіз морфем, частин мови, словосполучень та фразеологічних одиниць, що мають кількісну семантику. Визначено рівень реалізації кількісної семантики одиницями різних мовних рівнів.

Ключові слова: кількість, категорія, квантитативність, мовні засоби, квантифікатор.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку лінгвістичної науки особлива увага приділяється вивченню відображення явищ об'єктивної дійсності у мові, оскільки саме система мови виступає засобом актуалізації уявлень про навколишній світ шляхом їх осмислення через когнітивну діяльність носіїв мови. Тому вивчення засобів реалізації поняття кількості на різних мовних рівнях, способи їх творення та особливості вживання в англійській мові становлять неабиякий інтерес в аспекті сучасних лінгвістичних досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню вираження кількості в мові присвячено багато лінгвістичних наукових праць таких дослідників як: Г.П. Арполенко, С.В. Баранова, І.О. Бодуен де Куртене, Г.Н. Воронцова, О.І. Єгорова, Г.Г. Морева, І.П. Савельєва, О.А. Самочорнова, С.О. Швачко та ін.

Теоретичного обґрунтування у роботах вищезазначених лінгвістів здобули поняття «кількість» та пов'язані із ним терміни. Особливу увагу в цих наукових працях зосереджено також на визначенні типів кількості та мовних засобів, що її позначають. Однак питання реалізації кількісної семантики різними мовними одиницями у технічній підмові та у корпусі фразеологічних одиниць залишається актуальним. **Метою статті** є аналіз засобів різних рівнів мови, що спрямовані на вираження квантитативності у технічній підмові, а також тих, що є формальними маркерами квантитативності у корпусі фразеологічних одиниць.

Виклад основного матеріалу дослідження. Категорія кількості – одна з філософських категорій, що знайшла специфічне відображення в математичному мисленні, але разом із кількісним математичним мисленням варто розглядати кількісний